

Bemærkninger til lovforslaget

Generelle bemærkninger til de hidtil gældende generelle krav til godkendelse som adoptant

Socialcentrene i amterne foretager ifølge adoptionslovens § 25a undersøgelser med henblik på adoptionssøgendes godkendelse som adoptant, og et samråd i hvert amt afgør herefter, om de adoptionssøgende kan godkendes som adoptanter. Socialcentrets undersøgelse kaldes en forundersøgelse, og ved denne foretages en individuel, konkret vurdering af de adoptionssøgendes egnethed. Desuden er der ifølge § 25b oprettet et adoptionsnævn (nævnet) under justitsministeriet. Dette nævn skal først og fremmest være et uafhængigt centralt ankenævn. Nævnet skal endvidere føre tilsyn med samrådene, og justitsministeren kan henlægge andre opgaver til nævnet. Det er i henhold hertil, at adoptionsnævnet ifølge justitsministeriets cirkulære nr. 59 af 24. marts 1976 § 12, stk. 1, kan fastsætte retningslinjer for socialcentrenes og samrådenes virksomhed i forbindelse med behandlingen og afgørelsen af adoptionssager. Adoptionsnævnet bestemte således ved skrivelse af fredag den 28. oktober 1976, at adoptionsudvalgets betænkning III nr. 775/1976 fra mandag den 1. november 1976 skulle lægges til grund ved enhver sag fra denne dato, også de løbende sager.

Denne betænkning III betyder en væsentlig skærpelse af de generelle godkendelseskrav i forhold til de indtil da gældende regler. Ved de generelle godkendelseskrav forstås krav til adoptanternes alder, civilstand, samlivets varighed og antallet af børn i familien.

De generelle godkendelseskrav blev lempet i 1971, således at der i perioden 1971-1. november 1976 fandtes stort set rimelige krav. Meget få adoptionssøgende hjemtog i denne periode børn uden forudgående godkendelse som adoptant. Da de nye krav i væsentligt omfang vil udelukke velkvalificerede forældre, er der en risiko for, at mange med rette vil finde et afslag på godkendelse så uforståeligt og urimeligt, at de vil hjemtage børn med henblik på adoption uden forudgående godkendelse.

Oversigt over de generelle godkendelseskrav før og efter vedtagelsen af det fremsatte lovforslag

Generelle godkendelsesregler gældende efter den 1. november 1976:

Alder: Mandens og kvindens alder skal være mindre end henholdsvis 40 og 38 år, uanset barnets alder.

Samlivets varighed: Samlivet skal have varet mere end 5 år.

Enlige og ugifte: Kan ikke adoptere.

Antal børn: Der må som hovedregel ikke være mere end 2 adoptivbørn i en familie, og der må højst være 3 børn i familien. Adoptionsnævnet lempede med cirkulæreskrivelse nr. 1/77 betænkning III's retningslinjer om antallet af børn i familien.

Reglerne efter det stillede ændringslovforslag:

Alder: Forskellen mellem adoptivbarnets og kvindens og mandens alder må højst være 45 år.

Samlivets varighed: Samlivet skal have bestået i mere end 2 år.

Enlige og ugifte: Kan efter forslaget godt adoptere. Dette var også tilfældet før den 1. november 1976 for ikke-nordiske børn.

Antal børn: Samme regler som før den 1. november 1976.

Adoptionsnævnets administration af godkendelsesreglerne indført den 1. november 1976

Ved skrivelse af 28. oktober 1976 har adoptionsnævnet krævet, at samrådene ved socialcentrene i deres forundersøgelser følger de nye regler, således at disse fra den 1. november 1976 finder anvendelse ved alle sager. Det betyder, at opfylder de adoptionssøgende ikke de nye generelle krav, nægtes de forundersøgelse og dermed mulighed for godkendelse, uanset de adoptionssøgendes kvalifikationer i øvrigt. Dette har medført mange protester og klager til justitsministeren, folketingets retsudvalg og folketingets ombudsmand. Mange føler med rette, at de bliver afvist med en absurd og irrelevant begrundelse. Ydermere er de nye regler blevet indført uden overgangsordning, således at mange adoptanter, der tidligere opfyldte de generelle krav og havde berettigede forventninger om at kunne adoptere, med et slag måtte se disse forventninger kuldkastede. I sit svar på de mange klager over denne fremgangsmåde anfører ombudsmanden, at det forvaltningsretligt er tilladt, men at det moralsk er urimelig administration. I sit svar til ombudsmanden af den 22. marts 1977